

KURIR

NOVO MESTO
9. sept. 1979
POSEBNA IZDAJA

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Mladi, bodoči delavci naše delovne organizacije in njihovi starši si z zanimanjem ogledujejo delovne prostore, kjer bo marsikdo našel sv delovni prostor, uresniči tev mladostnih želja in svoj prostor v družbi vedno večjega števila proizvajalcev avtomobilov in prikolic.

V zadnjih nekaj letih smo v celotnem jugoslovanskem prostoru priča pomembnim spremembam na področju vzgoje in izobraževanja. Značilnost vseh teh sprememb je celovito urejanje vzgojno izobraževalnega sistema, uzakonjanje načela stalnega izobraževanja za vse zaposlene ter s tem razširjanje izobraževalnega procesa na celotno življenjsko obdobje človeka. V novem osnutku zakona o usmerjenem izobraževanju dobiva tudi združeno delo pomenibne izobraževalne naloge. Vključuje se v vrste izvajalcev izobraževalnega procesa, zlasti na področju praktičnega dela, finalizacije poklicev, proizvodne prakse ter pri usposabljanju delavcev za manj zahtevna dela.

Vzporedno z reformo na področju vzgoje in izobraževanja teče tudi urejanje nomenklatur

profilov poklicev v posameznih strokah, dopolnjevanje obstoječih profilov poklicev, izdelava potrebnih novih profilov ter uvajanje enotne klasifikacijske lestvice za profile.

Uveljavljanje zakona o združenem delu terja vrednotenje dela in naloge ter oblikovanje ustreznih meril za delitev osebnih dohodkov dosledno po delu. Ta vprašanja, ki so zelo široka in pomembna, v praksi šele v sedanjem času ustrezno rešujejo. Ob tem reševanju pa lahko ugotovljamo ozko povezanost s problemi izobraževanja.

Vse naštetu kaže na kompleksnost reševanja kadrovske problematike v vsaki OZD. Planiranje kadrov in še posebej uresničevanje planov nujno zahteva tudi reševanje vprašanja izobraževanja oziroma usposabljanja kadrov. Izobraževanje je v

današnji razvojni stopnji eden izmed temeljnih problemov v celotni kadrovski funkciji.

Naša delovna organizacija je nedvomno ena izmed vodilnih delovnih organizacij na Dolenjskem in zaposluje zelo veliko prebivalcev tega, do nedavnega še izrazito kmetijskega področja. Perspektivni razvoj DO IMV do leta 1985 predvideva nadaljnjo močno rast proizvodnih kapacitet in proizvodnje, s tem pa tudi povečanje števila zaposlenih. Pridobivanje novih delavcev je usmerjeno predvsem na bližnjo in srednjo okolico tovarne, deloma pa tudi iz krajev izven področja Slovenije. Zavedamo se, da bo potrebno večino teh delavcev ustrezno izobraziti ali poučiti za delo ter usposobiti za samoupravljanje ob naposredni proizvodnji.

Počitniška praksa: doživljanje pravega proizvodnega procesa

V počitniških mesecih, ko se pedagoški delavci odpravljajo na dopuste, so delavci kadrovskega oddelka morali krepko poprijeti, da so v redu izpeljali načrtovano počitniško prakso, sprejem novih učencev v uk s podpisi pogodb, zaposlitev pripravnikov ter sprejem in zaposlitev novih delavcev na priučitev.

Omenjeno delo dobi pravo vsebino, če ga podkrepimo s številkami. Na počitniško prakso smo v tem letu sprejeli 370 učencev in študentov. Opravljenih je bilo okoli 100 razgovorov s starši in z učenci, s katerimi so bile podpisane učne pogodbe. Pred sklenitvijo pogodb so bili tudi razgovori z učenci, ko smo sodelovali pri odločanju in usmerjanju mladih fantov v 17 različnih poklicev, ki jih izučujemo v IMV. V učnem razmerju povezanem s prakso, smo imeli 312 vajencev, na novo pa planiramo sprejem 68 vajencev. Šolanje na srednjih šolah je končalo 50 štipendistov, ki smo jih zaposlili kot pripravnike, nekaterim pa dobili nadaljnje šolanje. Izmed študentov višjih in visokih šol ameravamo zaposliti 11 študentov. Tako smo v poletnih mesecih imeli stike in delo z koli 800 mladimi ljudmi.

Vsako izmed omenjenih delal nalog je po svoje zahtevno in odgovorno, saj je delo z mladino zelo pomembno, kajti mladi so naše največje bogatstvo.

Počitniška praksa — novo življenjsko spoznanje za mladino

Med pomembna dela kadrovskega oddelka sodi organizacija počitniške prakse, o kateri bomo danes več spregovorili. Prava vsebina in dinamika s počitniško prakso se je pričela z ustanovitvijo TSS strojne smeri v Novem mestu. IMV poleg vrsto obveznosti do šole, ki jih je ob ustanovitvi sprejel (nudi predavateljski kader, organizira in opravlja prevoze učencev na prakso v Ljubljano), načrtuje in organizira tudi počitniško prakso. To delo ni bilo enostavno, saj DO ni imela pogojev za izpeljavo programa prakse, ki ga je določila strokovna šola. Potrebno je bilo sestaviti nov sistem, z novimi vsebinami zahtevane prakse. Odločili smo se, da počitniško prakso izvedemo neposredno v proizvodnji, na proizvodnih trakovih, kar predstavlja nov poizkus in obliko, ki je še ne uporabljajo. Celotna vsebina počitniške prakse je zasnovana na proizvodnem delu in pro-

gramskih nalogah. To pomeni, da praktikant na traku dela na rednem delovnem mestu, hkrati pa spremlja in opazuje delo, naprave in stroje, organizacijo dela, odnose med delavci, organizacijo in izvajanje predpisov varstva pri delu, razčlenjuje postopke dela, ugotavlja konstrukcijske rešitve itd. Aktivnost ob delu je odvisna od programske naloge, ki je za vsak letnik in za vsak poklic različna. Za nižje letnike smo programske naloge sestavili, za višje letnike srednjih šol in študente pa programske naloge sestavijo na podlagi sistema ter se za vsakega praktikanta posebno oblikujejo glede na razpoložljivo delo in delovno področje mentorja. S tako vsebino dela, z metodologijo dela in s programiranjem smo počitniški praksi dali novo vsebino in delo na traku spremenili v kompleks aktivnosti in življenjske povezave teorije s prakso.

Počitniška praksa je v taki zasnovi postala celovita in procesna, saj se nadaljuje in stopnjuje glede na učni program šole, starost praktikanta in smer šolanja.

Na podlagi tako načrtovane prakse nam danes ni težko dati v proizvodnji na prakso praktikanta kateregakoli poklica, ki ga zaposluje. Na traku delajo učenci tehničnih srednjih šol,

strojne, lesne, elektro in kemijske smeri. Zaposluje učence upravno-administrativnih in ekonomskih šol, študente strojne, lesne, ekonomske, elektro fakultete ter študente s filozofske fakultete (smeri študija psihologije, sociologije in jezikoslovja).

S to obliko prakse pa smo dosegli še drugo vrednost: praktikanti se spoznajo s proizvodnjo, z zahtevnostjo in organizacijo dela; sami tudi doživijo pravo delo brez improvizacij z vso ustrezno težino in zahtevnostjo. Ko smo se odločali za tako vsebino prakse, smo izhajali iz naslednjih kriterijev:

— učenec naj spozna delo kot družbeno potrebno aktivnost v pridobivanju in ustvarjanju nove družbenoekonomske vrednosti, kar je pogoj za obstoj in napredek.

— V delu naj spozna zakonitosti organizacije dela in odgovornosti, ki se preko organizacije dela prenaša na vsa delovna mesta, med katerimi ima vsako delovno mesto svojo nalogo.

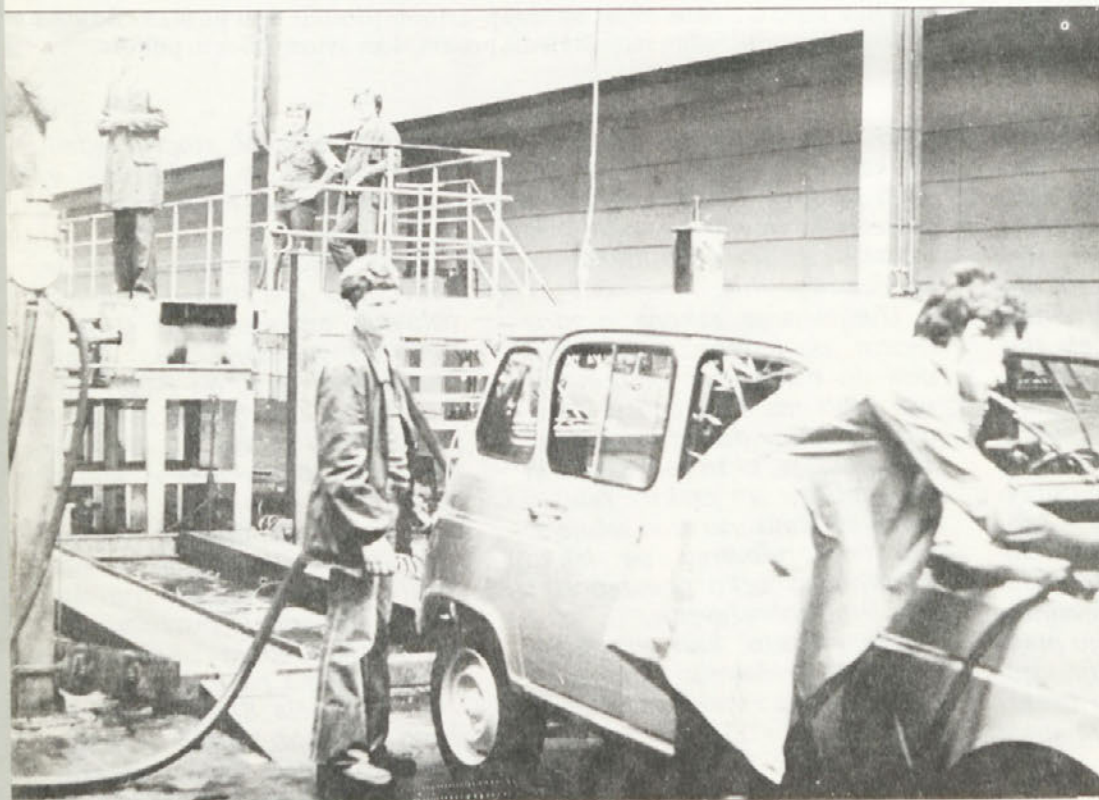
— Učenec naj doživlja delo v delovnem okolju v stiku z delavci in z delovnim ritmom, kar naj mu oblikuje odgovoren odnos do dela in delavcev — samoupravljalcev.

— Učenec naj se nauči določenih spretnosti in gibanja v proizvodnji, kar mu bo koristilo pri delu, pri določevanju ritma dela, načinu načrtovanja dela, pripomočkov in naprav.

Za marsikaterega učenca ali študenta je organizirana počitniška praksa v proizvodnji prvi in verjetno tudi zadnji pristen stik s proizvodnjo, s katero bo pozneje delal kot strokovnjak v neposredni ali posredni obliki.

Razumljivo je, da praktikanti, ki se ne šolajo za tehnične poklice, ne opravljajo vse prakse v vseh letnikih v sami proizvodnji. Oblikovali smo sistem, da vsak štipendist IMV vsaj 11 dni dela v proizvodnji, pozneje pa se razporedi na ustrezno delovno mesto (npr. učenec ekonomske srednje šole opravi v I. letniku 11 dni dela na traku, ostalo na prevzemu in skladišču). V drugem in tretjem letu opravlja delo po strokovnih službah od nabave, obračuna OD, materialnega knjigovodstva, prodaje do finančnega knjigovodstva.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Letos je opravilo počitniško prakso v naši delovni organizaciji 370 učencev in študentov. V učnem razmerju, združenem s prakso, smo imeli 312 vajencev

IMV je na najboljši poti, da izpelje organizacijo delovne prakse po zakonu o usmerjenem izobraževanju

Zakon o usmerjenem izobraževanju, o katerem že več let razpravljamo, postavlja združeno delo pred zelo odgovorno nalogo. Pripraviti se moramo glede strokovnih in organizacijskih vprašanj za izvajanje proizvodne prakse. Če združeno delo

ne bo ustvarilo teh pogojev, ne bo moglo šolati KV kadra. Za IMV je to zelo pomembno saj imamo že danes preko 300 vajencev, ki jih potrebujemo. Vajencev pa po novem šolskem sistemu več ne bo in KV kader si bomo pridobivali iz učencev, ki jih bomo štipendirali in v strokovnem delu usposabljali v času „delovne prakse“, ki bo sestavni del učnega načrta šole. Delovna praksa ne bo planirana samo v času počitnic, temveč bo potekala skozi vse šolsko

leto v krajših terminih (po 14 dni).

Po sprejetih informacijah bo delovna praksa učencev podobna sedanji počitniški praksi s tem, da bo vprašanje mentorstva veliko bolj zahtevno. Izkušnje v načrtovanju in izvrševanju prakse, ki smo si jih že pridobili, nam bodo v veliko pomoč. IMV se mora lotiti organizacije izobraževalnega centra ter ustvariti pogoje tudi za delo izven proizvodnje v delavniških praktikumih.

Menimo, da ima pri takšni miselnosti učencev tudi šola in sistem vrednotenja dela svoje svoje zasluge, saj je ocena iz počitniške prakse za šolo skoraj nepomembna. To prav gotovo ni pravilno!

Ko človek dela z mladimi ljudmi in opaža taka negativna stališča, se mu vsiljuje misel, da šola tu ni zadovoljila naših in družbenih pričakovanj, saj je učenje in priprava za življenje preveč odmaknjeno od stvarnega življenja in težav, ki jih vsak dan občutimo. Vprašanje vrednotenja sredstev, ki jih štipendisti dobijo v obliki štipendije za marsikoga ne predstavlja posebne vrednosti in mu je ta denar samo žepnina. Ne zavedajo se da je štipendija denar, ki ga je bilo treba zaslužiti z delom v proizvodnji in so ga delavci namenili za šolanje novih kadrov. Pri teh učencih je vsprejemalo izoblikovana družbeni zavest, da mora zato, ker je nagradjen, svoje delo v red opravi, da je uspešen v šoli.

S praktikanti — štipendisti s prvi dan prakse o tem pogovarjamo po naših kriterijih storičnosti v proizvodnji. Če delavci norme ne doseže, potem je njegov dohodek manjši. Če kolektiv svojih planskih obveznosti ne izvrši, nastane vprašanje višine osebnih dohodkov. Dohodek je treba ustvariti delom v proizvodnji.

Ko po teh kriterijih obravnavamo naše praktikante — štipendiste, ne posplošujemo ugotovitev na vse, kar bi bilo neupravičeno in grdo. Med štipendisti imamo predvse urejeno in delovno mladino, ima svoj pravi življenjski cilj. Vendar je še vedno prevelik odstotek takih, za katere zadnje kritike veljajo. Tem mladim bomo potrebno posvetiti več pozornosti v šoli in na delu, kajti naši samoupravni družbi delovni človek največja vrednota, v takega pa ga moramo vzgojiti!

Kako praktikanti IMV ocenjujejo počitniško prakso v proizvodnji

Prisluhnimo izjavam praktikantov, ki so končali počitniško prakso!

Zadnji dan prakse smo se 13. uri sestali s praktikanti, so končali prakso. Na sestanku se pogovarjamo o praksi in nalogah, ki jih praktikanti imajo; to je dnevnik prakse, programski nalogi. Na zaključku izpolnejo praktikanti anketni vprašalnik, s katerim želimo od udeležencev praktično dobiti oceno o praksi. Anke

(Nadaljevanje na 4. str.)

Kako delavci kadrovskega oddelka ocenjujejo počitniško prakso

S podanimi informacijami o počitniški praksi želimo bralce „Kurijskega“ seznaniti z rezultati prakse, o celovitosti tega vprašanja in tudi o odgovornosti nas vseh, ki se srečujemo z mladino v proizvodnji. Izvajanje prakse v proizvodnji je samo del aktivnosti, vendar zelo pomemben in odločujoč del celote pri vzgoji in izobraževanju mladih.

Delavci kadrovskega oddelka ocenjujejo, da je bila počitniška praksa uspešno izvršena. To delo predstavlja uspeh celotnega kolektiva, saj je pri delu 370 praktikantov sodelovalo veliko število delavcev: od priučitvenih, s katerimi so praktikanti skupaj delali na traku kot sodelavci; sodelovali so KV delavci, vodje skupin in izmen, strokovni delavci — mentorji in na kraju še vodje proizvodnje, direktorji TOZD in sektorjev. S slednjimi smo se pogovarjali o terminskih planih in zadolžitvah.

Glede sistema prakse v proizvodnji in programskih vsebin lahko rečemo, da smo na pravilni poti, kot jo načrtuje reforma šolstva in usmerjenega izobraževanja.

Pri tem delu nas čaka še veliko strokovnega in organizacijskega dela pri načrtovanju in izvrševanju izobraževalnih nalog. Vendar nam pri tem ne sme biti žal napora, dela in sredstev, vse to je namenjeno naši mladini.

Zelo prijetno je srečanje z urejenimi mladimi ljudmi — štipendisti ali vajenci, ko ob zaključku šolskega leta pridejo v oddelke ter z zadovoljnim obrazom pokažejo rezultate svojega dela — spričevalo ali potrdilo o uspešno končanem študiju. To so srečanja, ki si jih želimo in vnašajo v naše delo posebno zadovoljstvo.

Težka in neprijetna pa so srečanja z neurejenimi in v največjih primerih tudi neuspešnimi mladimi ljudmi, pri katerih brez posebnih analiz ugo-

toviš brezbriznost, nazanimanje in brezvoljnost. Najtežji pa so tisti, ki so razen neurejenosti in neuspešnosti še predrzni, nesamokritični, neobjektivni in tako jih že po obnašanju spoznaš, da jim delo „ne leži“. Ti učenci so najbolj potrebni intenzivnega dela, pozornosti, saj povzročajo največ preglavic tudi na praksi. Ne čudimo se izjavam posameznih mentorjev, ko pravijo: „Takih tipov mi več ne pošiljaj, teh 10 dni bom z njim zdržal, pozneje pa ga nočem več videti...“

„Da ti ne bo treba delati...“

Pri mladih, ki so vključeni v srednje strokovne šole je opaziti, da se šolajo za „tehniko“ in ne za delo. Ta miselnost je precej močno razširjena na srednjih strokovnih šolah in naša praksa v proizvodnji jim je odveč. Oni bi želeli delati v pisarnah. Kajti mnogokrat že starši vcepajo otrokom v glavo stavek, ki jih potem spremlja: „Le uči se, da ti ne bo treba delati.“

Počitniška praksa je dobila novo vsebino in delo na traku smo spremenili v kompleks aktivnosti in življenjske povezave teorije s prakso.

(Nadaljevanje s 3. str.)

je namenjena v prvi vrsti TSŠ — strojne smeri, za katero je bil sestavljen program prakse z novo vsebino. Praktikanti pa na zaključku dajejo tudi predloge, ki bi bilo potrebno spremeniti ali dopolniti, da bi bila počitniška praksa še bolj uspešna.

Rezultati ankete nas informirajo o naslednjem:

TS — strojna smer: anketiranih je bilo 27 učencev. Anketirani vprašanih 12 učencev II. letnika TSŠ strojne smeri ne obravnavamo, ker so pomanjkljivo izpolnjeni in so pri anketiranju pokazali neresnost, ker je bila praksa zanje prezahtevna (delali so v proizvodnji).

Na vprašanje, ali so bili zadovoljniji s počitniško prakso, so odgovorili:

— 118 praktikantov je bilo s prakso zadovoljnih,

— 9 praktikantov s prakso ni bilo zadovoljnih.

Učenci so bili zadovoljni s prakso v naslednjih primerih:

a) povezanost teorije s prakso-št. praktikantov 62 ali 3,16 %,

b) nova spoznanja in znanje-št. praktikantov 50 ali 59 % in

c) odnosi do praktikantov-št. praktikantov 6 ali 7,1 %.

Kakšno mišljenje o praksi v proizvodnji imajo praktikanti iz starih srednjih šol (ESS, UAS la in poklicna administrativna la)?

Anketiranih je bilo 48 praktikantov, med katerimi ni bil nihče nezadovoljen s prakso, niti so edinele pripombe, „da delavci in nadrejeni stalno repirajo“ in da so nekateri mladi delavci na traku zelo disciplinirani in imajo neprijeten odnos do starejših delavcev. Sicer pa so bili s prakso redno zadovoljni in so povzeli zamisel, da praktikanti delajo tudi v proizvodnji, saj le tako lahko spoznajo, kako težko je fizično delo v proizvodnji in da se „splaca“ učiti.

TSŠ — lesne smeri

Praktikanti TSŠ lesne smeri so opravljali prakso v tozdr Tovarna opreme Črnomelj. Zato je bilo anketiranih le 5 praktikantov, ki so prakso opravili v Novem mestu in so bili zadovoljni, le eden je bil nezadovoljen, češ da je praksa prezahtevna in zahteva preveč naporov, kot pa je vrednost novih spoznanj in znanj, ki si jih praktikant pridobi z delom na praksi.

ESS — elektro in ostale srednje šole (TSŠ kemija, gimnazija)

Od skupno 13 anketiranih praktikantov sta bila neza-

dovoljna s prakso le dva učenca.

Višje in visoke šole

Anketiranih je bilo 17 praktikantov, med katerimi ni bilo nezadovoljnih.

Na prakso so imeli praktikanti tudi nekaj pripomb, kljub temu, da so bili z njo sicer zadovoljni, n. pr.:

„Če je padel vijak na tla, ga je delavec brcnil, namesto da bi ga pobral.“

„Pri delu me je motilo to, da pozabljenega orodja na traku nikdar več ne vidiš.“

„Bil sem prisoten, ko sta dva delavca razbila „katrco“, pa odgovorna oseba sploh ni reagirala.“

„Motilo me je, da se delavci obmetavajo z vijaki in drugim materialom.“

„Delovna praksa je bila res naporna, toda to nam je le pokazalo, kako težko je delo NK delavcev, da jih bomo malo bolj spoštovali.“

„Organizacija počitniške prakse je bila odlična. Pozitivno se mi zdi, da smo morali tudi na delo v proizvodnjo, kajti le tako bomo spoznali, kako težko si je služiti kruh, če nimaš nobene izobrazbe.“

Odgovori praktikantov nam potrjujejo, da je bila praksa dobro organizirana in strokovna, četudi je naporna.

Praktikanti z ocenami: „Programska naloga in samoupravljanje v IMV“

Ena izmed zanimivejših programskih nalog, ki jo praktikanti izdelajo, je tudi naloga iz samoupravljanja. Po programu prakse, ki jo določi šola, naj bi vsak učenec ali študent v času počitniške prakse prisostvoval seji delavskega sveta ali kakšni drugi seji samoupravnih organov.

V času počitnic in dopustov pa je organiziranih malo sej ali pa so omejene na manj pomembne zadeve. Zato je vprašanje, če bi mladina iz vsebine teh sej dobila pravo podobo o delu samoupravnih organov. Kljub temu nismo opustili misli o samoupravljanju in prišli smo na novo vsebino.

Če govorimo o samoupravljanju, govorimo o pravicah delavca in pravici odločanja. Z odločanjem pa prevzemamo tudi obveznosti, to pomeni novo delo, nove zahteve. V praksi se na splošno svojih samoupravnih pravic premalo zavedamo, še veliko manj pa svojih samoupravnih dolžnosti. Menimo, da je ena izmed osnovnih dolžnosti, da svoje delo vsestransko dobro opravljamo, ne glede na

katerem delovnem mestu delamo.

V pravilniku o disciplinskih in odškodninskih odgovornosti delavcev IMV so napisane naše dolžnosti v 10 točkah (Čl. 5). Te obveznosti veljajo za vse zaposlene in ne samo za delavca v proizvodnji, ali doseže normo ali ne. Kako pa je s tem v praksi, je drugo vprašanje!

Če sklenemo razmišljanje, pridemo do logičnega zaključka, da moramo biti samoupravljalci vsestransko usposobljeni ali kratko rečeno: samoupravni vzgojeni „za delo in samoupravljanje — socialistična morala.“

Iz tega sklepa smo prešli na oblikovanje programske naloge za naše praktikante. Zaenkrat smo se za poizkus omejili samo na srednje šole.

Programska naloga je naslednja: vsem praktikantom smo dali izvleček iz pravilnika o disciplinski in odškodninski odgovornosti delavcev, ki se nanašajo na dolžnosti zaposlenih, kaj nastopi, če dolžnosti ne opravljamo in o sankcijah, ki jih za kršitve dolžnosti uporabljamo. Obsirneje smo se o teh

vprašanih pogovorili s praktikanti, s poudarkom na vsebini, kakšen naj bo samoupravljelec z vsemi vsebinami in sposobnostmi, na prvem mestu pa „človek s socialistično moralo.“

Vsak praktikant I. letnika oceni samega sebe, kako se je uspel v času počitniške prakse ravnati po načelih in določenih pravilnikih in nalog, ki jih je sprejel na delovnem mestu.

Za praktikante II. in III. letnika smo dodali poleg svoje ocenitve še nalogo, naj poskuša objektivno oceniti še okolje, v katerem je delal.

Na sestanku smo praktikantom povedali, da ne želimo preko njih dobiti podatkov o stanju na delovnem mestu, da za nas niso važne osebe, na katere se nanašajo morebitne kritike, da za negativno oceno samega sebe ne bo posledic, temveč so lahko le pohvaljeni in da ne bo dobil praktikant boljše ocene ali večjo pozornost, če bo kritično ocenil okolje. Želimo dobiti samo njihovo objektivno, pošteno stališče, napisano v obliki poročila.

Podpis učne pogodbe je za mlade in za njihove starše nedvomno pomembna prelomnica v njihovem življenju. Ob podpisu pogodbe je stal tudi ta posnetek.

NEKOČ

DANES

(Iz Pavihe)

Praktikantom smo še povedali, da tudi mi nismo zadovoljni z našo zadržanostjo, da se vse preveč govori in kritizira za vogali, da je v praksi vse preveč pometanja pred tujimi pragi, samega sebe in svojega dela pa ne vidimo, da na delovnih mestih v proizvodnji in v režiji ni vse tako, kot bi moralo biti.

Pri pregledovanju programskih nalog smo ugotovili, da je mladina v veliki večini sprejela nalogo resno, da so samoispolnjevali tudi kritične. Nekaj teh poročil pa je zelo zanimivih in razmišljali smo, kako bi te informacije na izvirni, neoporečen in neposplošen način prenesli našim članom kolektiva. Ker je ta številka „Kurirja“ namenjena izobraževanju in so v njej tudi članki naših praktikantov, smo se odločili, da jih v soglasju s avtorji brez imen avtorjev objavimo. S tem odstopamo od naše prvotne obljube da bodo podatki od praktikantov samo za kadrovske oddelke. Ko smo za ta predlog povedali praktikantom, so brez oklevanja dali soglasje.

Ko boste prebirali ocenitve naših praktikantov, ne vzemite vsebine kot nekaj novega! O tovrstnih zadevah in pomanjkljivostih govorimo vsak dan, jih vidimo ali občutimo. Potrebno pa je, da se zamislimo, ali smo samo „delavci“ in ali ni že skrajni čas, da postanemo tudi „upravitelji!“

„Steklenica ,zdravila' pod mizo“

„Na začetku letošnje prakse smo dobili pravilnik o disciplinski in odškodninski odgovornosti delavcev. V njem so napisana pravila, po katerih se morajo ravnati vse zaposleni v DO IMV.“

Vendar pa ni vse tako, kot piše v tem pravilniku. Delavci si še vedno ne morejo dopovedati, da se na delovno mesto ne sme nositi alkoholnih pijač. Pod mizo je vedno kakšna steklenica

zdravila (tako pravijo raznim alkoholnim pijačam). Ne vem, kako da to ne moti mojstrov tehnike, obratovodje ipd.

Večina delavcev še sedaj ne ve, kako bi pripomogli k bolj racionalni izdelavi. Vsak dan se obmetavajo s kakšnimi vijaki, z žarnicami, s podložkami, z gumo ipd. Ne zavedajo se, da je potrebno vse te izdelke kupiti. Čeprav smo bili obveščeni, da čuvajska služba dobro opravlja svoje dolžnosti, pa sem videl ravno nasprotno. Zlasti pri glavnem vходу ko te vratar redkokdaj vpraša kam greš. Če si le v delovni obleki, te že pusti na miru, saj misli, da greš v vzdrževanje. To dokazuje tudi to, da se ob času malice odpelje ven polna „katra“, namesto da bi bil v njej samo poizkusni šofer, ali pa gre ven v tistem času mnogo več avtomobilov na preizkušnjo kot sicer. Vedno dobro obiskovane restavracije in bifeji so že kar nujna za delavce IMV.

Mislim, da sem svoje delo opravil poprečno. Nisem se vedel vedno tako kot piše v pravilniku, vendar se ni nihče izmed praktikantov, še manj pa kdo od delavcev, ki naj bi bili naš vzor.“

Za uspešno izvršeno počitniško prakso imajo zasluge tudi naši sodelavci — proizvajalci

„Kolektiv IMV je zrasel z delom in usposabljanjem ob delu. Pomanjkanje strokovnega kadra občutimo v našem kolektivu že od ustanovitve dalje. Kolektiv je kadev vzgajal in usposabljal sam, pri tem pa se je razvilo usposabljanje ob delu in z delom. Malo je kolektivov kot je IMV, v katerem je prisotnih toliko mladih delavcev na usposabljanju neposredno v proizvodnji.“

Te okoliščnosti ugodno vplivajo na organizacijo počitniške prakse. V IMV so redki strokovni delavci, ki bi odklonili, da ne sprejmejo v oddelke mladega delavca na počitniško prakso. Vsekakor pa ima največ zaslug za dobro izvajanje počitniške prakse dipl. ing. Božo Kočevar, bivši direktor TOZD TA, sedaj direktor Centra tehničnih strok v Novem mestu. Z njegovim sodelovanjem smo uspešno uresničili počitniško prakso z novo vsebino.“

ŽE 10.444 ZAPOSLENIH ŽENSK V OBČINI

Letos junija je bilo v novo meški občini 22.989 zaposlenih delavcev in delavk ali le 16 manj kot konec maja letos hkrati pa kar 763 ali 3,4 % več kot junija lani. Od tega je bilo zaposlenih žensk 10.444 ali 45,4 % vseh zaposlenih. Podatki povedo še, da je bilo leto zaposlenih 476 žensk več kot junija 1978.

Od skupnega števila zaposlenih jih je delalo v gospodarstvu 19.723, v negospodarstvu pa 3.266. V primerjavi z junijem 1978 je bilo letos zaposlenih v občini v gospodarstvu za 1, odst. več delavcev, v negospodarstvu pa za 14,2 odst. več.

KJE DELA NAJVEČ ŽENSK V OBČINI?

Izmed 10.444 zaposlenih žensk v občini Novo mesto delo v industriji 5.754 žensk, zdravstvu in socialnem skrbstvu 1170, v izobraževanju, znanosti in kulturi 866, v trgovinah 80 v družbenopolitičnih skupnostih, SIS in v DP organizacijah 436, v gradbeništvu 296, v prometu in zvezah 183, v gostinstvu in turizmu 337, v finančni tehniki in poslovnih storitvah 335, ostale pa v kmetijstvu, gozdarstvu, obrti in drugih dejavnostih.

IZ SREDNJIH ŠOL POPREČNO 23.000 UČENCEV

Največ slovenskih srednjih šol je v ekonomskih, upravnih, administrativnih in zdravstvenih šolah, med vsemi srednjimi pa jih je skoraj polovica Šolanje na srednjih šolah uspešno dokonča vsako leto 75 do 80 odst. srednješolcev. Med 23.000 učenci, ki zaključijo vsako leto šolanje na srednjih šolah, je 17 odst. odraslih. I. srednjih šolah za odrasle je največ udeležencev v tehniških drugih strokovnih šolah.

Kako uspešno je bilo šolsko leto 1978/79

Ob prehodu iz enega v drugo šolsko leto bi vam radi v kratki analizi prikazali, kaj, kako in kje so in kaj delajo naši učenci.

V šol. letu 1978/79 je bilo v tozd IMV v Novem mestu 320 učencev. V toku šolskega leta je učno dobo končalo 94 učencev; od tega je 68 učencev uspešno opravilo zaključni izpit in se že zaposlilo, 25 učencev ima popravne izpite, 1 učenec pa ni ustrezno dokončal zaključnega razreda. Med uspešnimi učenci smo imeli tudi tri

odličnjake, katerim ni bilo potrebno opravljati zaključnega izpita.

Med letom je 5 učencev odstopilo od učne pogodbe zaradi neuspeha v šoli, 2 učenci pa sta se šla učiti k drugi delovni organizaciji. Popravne izpite imelo 88 učencev, od tega 35 v I. letniku, 36 v drugem in 17 v III. letniku. Popravne izpite uspešno opravilo 43 učencev in III. letnika, učenci zaključili njih letnikov pa imajo popravne izpite v septembru.

Razreda ni uspešno opravilo

poklic	I. letnik	II. letnik	skupaj
avtomehanik	1	4	5
ind. klepar	6	5	11
st. ključavničar	3	4	7
ključavničar	2	—	2
strugar	1	—	1
obr. električar	—	1	1
skupaj:	13	15	28

Od tega je 14 učencev zaprosilo za ponavljanje razreda, 12 učencev je prestopilo na priučitev, 2 pa se še nista opredelila.

Splošni uspeh, ki so ga dosegli naši učenci I. in II. letnika po poklicih, je razviden iz naslednje preglednice:

poklic	I. letnik				II. letnik			
	uspeh				uspeh			
	1	2	3	4	1	2	3	4
avtomehanik	1	9	11	—	4	11	10	1
ind. klepar	6	11	8	—	5	9	8	1
st. ključavničar	3	10	13	1	4	11	13	1
ključavničar	2	—	—	—	—	1	2	—
strugar	1	2	1	1	1	1	4	1
orodjar	—	3	4	—	—	2	6	1
električar	—	—	—	1	—	—	1	—
obr. električar	—	1	—	—	1	1	4	—
avtoelektričar	—	1	—	—	—	—	—	—
prodajalec	—	—	—	2	—	—	—	—
avtoličar	—	2	8	—	—	6	5	—

Praktično delo učencev ima v delovni organizaciji organizirano tako, da gredo vsi učenci za posamezne poklice po čim več različnih oddelkih, v katerih so možnosti za pridobitev poklicnega znanja. To se plan prakse vedno ne rekriva z izplačilno listo TOZD, iz katere je učenec. To nam kaže objavljene preglednice.

(predvsem pri poklicih, ki se izobražujejo za proizvodnjo), da učenci tedensko, po potrebi pa lahko tudi prej ali kasneje, zamenjajo učna delovna mesta.

Organizacija poklicnih šol je periodična; to pomeni, da je učenec 5 mesecev v šoli pri teoretičnem pouku, v I. ali II. izmeni, ostali del pa na praktičnem delu v delovni organizaciji. Po zakonu o poklicnem izobraževanju mora šola v času praktičnega pouka nadzirati izvajanje praktičnega pouka v delovni organizaciji. Zato imamo vsak teden obisk šolskih nadzornikov za praktični pouk. Nadzorniki kontrolirajo predvsem učenčeve delavniške dnevnike in evidenčne liste ter skozi ta dva dokumenta ocenjujejo učenčovo znanje in napredek v

Za šolsko leto 1979/80 smo imeli razpisanih 168 prostih učnih mest v 17 poklicih. Do 1. 9. 1979 smo sklenili učno pogodbo s 101 novim učenecem.

Sprejem učencev smo organizirali v dveh skupinah. Prva skupina učencev je nastopila prakso že v avgustu, druga pa v septembru. Prednost nastopa učne prakse pred 1. sep-

tembrom je predvsem v tem, da učenci, ki so zaradi izmenskega pouka vključeni k teoretičnemu pouku v prvo izmeno, že pred vstopom v šolo spoznajo poklic, za katerega se uče, in delovno organizacijo, v kateri se uči.

Za posamezne TOZD v Novem mestu smo po poklicih pridobili naslednje število učencev:

TOZD POKLIC	TA	TS	TP	Comm.	DS SS	Skupaj
avtomehanik	7	1	—	2	—	10
indust. klepar	23	—	—	—	—	23
str. ključavnič.	21	4	1	—	—	26
ključavničar	—	1	—	—	—	1
strugar	3	2	—	—	—	5
orodjar	5	5	—	—	—	10
toplov. monter	—	3	—	—	—	3
vodovod. monter	—	2	—	—	—	2
obr. električar	6	1	—	—	—	7
avtoličar	8	—	2	—	—	10
prodajalec	—	—	—	1	—	1
brusilec	—	2	—	—	—	2
kuharica	—	—	—	—	1	1
Skupaj:	73	21	3	3	1	101

poklicu. Tu pa se pojavljajo precejšnje težave, katerih so največkrat krivi učenci sami, ker ne izpolnjujejo svojih obveznosti, včasih pa tudi njihovi nadrejeni, ki dela učencev pravočasno ne ocenijo. Težave so tudi v tem, ker učenci v oddelkih, kjer delajo, enostavno nimajo kam odložiti svojih delavniških dnevnikov. Spravljajo jih vsepovsod — od predalov za orodje pa do garderobnih omarič, če jih uspejo dobiti.

Za to, da učenci niso pravočasno ocenjeni, obstaja tudi nekaj objektivnih vzrokov. Vsem odgovornim ljudem v proizvodnji je najvažnejša proizvodnja, s tem pa se čisto zanemarljivo vzgojni faktor, ki mora biti pri mladih seveda vedno prisoten. Večkrat se dogodi, da zaradi okolice, v kateri se učenec izobražuje, iz dobrega učenca vzgojimo slabega delavca. Vse

to narekuje, da bi nujno potrebovali usposobljene inštruktorje praktičnega pouka, ki bi se ukvarjali samo z izobraževanjem učencev in delavcev na priučitvi.

Osnutek zakona o usmerjenem izobraževanju bo delo inštruktorjev uzakonil in bo ta oblika dela po zakonu obvezna.

Ob delu z mladimi nasploh pa se čuti precejšnja neangažiranost učencev do mladinskih in drugih organizacij. Če povemo samo podatek, da je v IMV Novo mesto sedaj 310 učencev in da ni nihče vključen v programe mladinske delovne organizacije IMV, je to dovolj zgovoren podatek, o katerem bi se bilo potrebno zamisliti!

Zdaj tečejo dogovori s predsedniki mladinskih organizacij posameznih TOZD, da skušajo vključiti v svoje vrste čim več učencev svoje TOZD, pri čemer smo jim pripravljene pomagati.

TEVILČNI PREGLED UČENCEV PO TOZD, LETNIKI IN PRISOTNOSTI NA PRAKSI ALI V ŠOLI

TOZD	1. letnik			2. letnik			3. letnik			S k u p a j		
	Šola	Praksa	Skupaj	Šola	Praksa	Skupaj	Šola	Praksa	Skupaj	Šola	Praksa	Skupaj
A	41	36	77	38	43	81	36	31	67	116	109	225
P	2	1	3	7	2	9	1	—	1	10	3	13
S	11	11	22	8	5	13	8	10	18	27	26	53
omm.	3	—	3	3	—	3	5	3	8	11	3	14
I	—	—	—	—	1	1	1	2	3	1	3	4
S SS	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Skup.: 58	47	105		56	51	107	51	46	97	166	144	310

Mi v očeh naših letošnjih praktikantov

Na praksi sem se trudila, da sem svoje delo opravljala čimbolje

„Pri delu nisem imela težav, če pa se je že pojavila kakšna, sem prosila za pomoč nadrejenih.“

Vsako jutro sem redno prihajala na delo. Orodja nisem pokvarila nobenega; le v skladišču oziroma v prevzemu sem se nekajkrat zmotila, ko sem tipkala prejemalec, tako da prejemalec ni bila uporabna.

Trudila sem se da bi bila do sodelavcev prijazna. Tudi sode-

lavci so bili do mene zelo prijazni in so mi povedali mnogo novega, zanimivega.

Delo, ki sem ga opravljala na praksi, tako v prevzemu in skladišču, kakor tudi v proizvodnji, mi je bilo zelo všeč in sem ga rada opravljala. Vendar mislim, da bi bilo zame delo v proizvodnji preveč enolično. Ščasoma bi mi postalo dolgočasno, če bi morala opravljati vedno isto delo.”

Prav je, da gremo vsi naprej v proizvodnjo

„Počitniško prakso sem v proizvodnji opravila že v prvem letniku. Mislim, da je to čisto pravilno, da gredo prvi letniki v proizvodnjo, da spoznajo, kako avto sploh nastane, ker drugače morda sploh ne bi vedeli, ker se kot bodoči pisarniški kader sploh ne bi zanimali za to.“

V tako veliki tovarni kot je IMV, bi se lahko popolnoma zgubila, vendar znajo delavci k

mladim pravilno pristopiti, jim pomagati s svojimi izkušnjami in z navadami, tako da kmalu začutiš, da nisi več sam v tej „ogromnosti“, temveč si že del delavcev IMV. Tu sem spoznala mnogo takih delavcev, ki so vredni pohvale. Če vidi v smeteh najmanjši vijak ali matico, jo skrbno pobere; zaveda se, da je družbena lastnina tudi njegova lastnina. So pa tudi takšni, ki do skupne lastnine

nimajo pravega odnosa.

Če bi na koncu naredila povzetek, bi lahko rekla, da so delavci IMV ostalim lahko za zgled in če bo šlo tako naprej, čaka IMV še lepa prihodnost.

Ker sem v proizvodnji opravila prakso že v prvem letniku, bom opisala primer, ki se mi je dogodil letos. Tokrat sem začutila, da se mi je prvič zgodila krivica v vseh treh letih počitniške prakse. Najprej sem opravljala prakso v računovodstvu. Tu je delo zelo raznovrstno, zato me je zanimalo. Rada bi se podrobno seznaniła s posameznimi deli, vendar sem morala iz dneva v dan vlagati račune v fascikle. Neka delavka mi je celo rekla, da tu sploh ni dela zame in da raje sama naredi, kot pa da bi morala razlagati meni. Vendar sem prepričana da so tudi njej morali na začetku razložiti, da ni znala vsega in da je celo njena dolžnost, da bi mi morala pomagati.

Čisto drugače so me sprejeli medse v prodaji rezervnih delov. Tu so imeli zame pravo

besedo in so me sprejeli kot pravo sodelavko, tako da sem rada prihajala na prakso, medtem ko sem v računovodstvu občutila nek strah in odpor.

Počitniška praksa je iz mene naredila popolnoma novega človeka. Zlasti sem spoznala, kako se človek razlikuje od človeka to pa mi bo koristilo, saj bom že čez eno leto postala del celote IMV.”

NOVE PREDSTAVE O DELU

„Počitniško prakso sem opravljala v TOZD TP – obratun OD in v servisni službi.“

Delo sem z zadovoljstvom opravljala, ker me delo v pisarni zares veseli. V delovno okolje sem se zelo hitro vživela in delavci sem se zelo dobro razumela. Seznanila sem se z delom v pisarni in dobila sem predstavo, ki je povsem drugačna od predstave, ki sem jo imela prej. Odnosi med delavci so po mojem mnenju zelo dobri.”

ZELO ZADOVOLJNA

„Počitniško prakso sem opravljala v kadrovskem oddelku, kjer sem se počutila zelo v redu. Med nami je vladal tovarišstvo in vsestranska pomoč sodelavcev mi je pomagala prebroditi začetne težave. Pomagala sem pisati razne sezname študentov in njihov razpred itd. Ne morem se oprdeliti za svoje delo, kajti bilo je raznovrstno. S počitniško prakso sem zelo zadovoljna, ker sem se veliko naučila gledati strokovnega dela, kakor tudi življenja v kolektivu ...”

DEKLE MED FANTJI

„Sem učenka prvega letnika strojne tehniške šole Novo mesto. V šolo sem se vpisala zaradi tega, ker me stroji zanimajo in tudi samo delo zanimivo. Na tej šoli so skoraj sami fantje, le v zadnjem času se je odločilo za to šolo tudi nekaj deklet, med katerimi sem tudi jaz ...”

DQBER ODNOS

„Delo v proizvodnji je zelo naporno, zlasti pa na traku. Tovarni sem se seznanił z delom s potekom proizvodnje in samoupravno organiziranostjo. Lahko rečem, da so imeli delavci do mene dober odnos.“

Delo v tovarni mi je kugajalo, saj vem, da sem veliko naučil in mi bo to po šolanju veliko pomagalo ...”

ŠTEVILČNI PRIKAZ PRISOTNOSTI UČENCEV NA PRAKSI V TOZD

TOZD Tovarna avtomobilov

Proizvodnja	I.	II.	III.	IV.	V.	orodna služba	Skupaj
Št. učencev	21	8	30	11	25	4	99

TOZD Tehnoservis

Oddelak	orodjarna	ključavničarstvo	investicijsko vzdrž.	avtopark
Št. učencev	13	8	8	2

TOZD Commerce

Oddelak	servisna delavnica	Skupaj
Št. učencev	5	5

TOZD Razvojni inštitut

Oddelak	prototipna delavnica	Skupaj
Št. učencev	5	5

TOZD Tovarna prikolic

Oddelak	vzdrževanje	lakirnica	Skupaj
Št. učencev	2	1	3

S k u p a j : 143
=====

NA LETO: 22 DO 25 TISOČ UČENCEV IZ OSNOVNIH ŠOL

V osmem razredu zaključijo osnovno šolo na Slovenskem na leto od 22 do 25 tisoč učencev. Večina med njimi se odloči za nadaljnje šolanje na srednjih šolah. Polovica osnovnošolcev se vpiše na poklicne šole, tretjina na tehnične in druge strokovne šole, petina pa na gimnazije. Na poklicnih šolah ostajajo mesta, predvidena za novince, še vedno prazna; lani je bilo takih mest 16 odst., druge srednje šole pa so bile prezasedene. Na slovenskih srednjih šolah je zadnja leta vsakič po tri in pol odstotka več učencev. V šol. letu 1977/78 se je na teh šolah izobraževalo 84.226 učencev ali kar 42 % v če kot pred desetimi leti.

Praksa v IMV – šola za življenje in za poklic

„Kot vse šole imajo tudi učenci strojne tehniške šole po končanem pouku prakso. Ta praksa je obvezna za vse učence in učenke. Največ jih gre v IMV, ker ta industrija potrebuje največ tehnikov in jih tudi največ štipendira. Obvezna praksa štipendistov IMV je 22 delovnih dni. Med tem časom gredo v dva oddelka: vsi prvi letniki morajo biti 11 dni na montaži R-4 ali pa na montaži dostavnih vozil. Druga polovica prakse pa je zelo raznolika in te dodelijo tja, kjer lahko največ vidiš. Za vsak delovni dan, ki smo ga preživeli v IMV, pa je bilo potrebno napisati dnevnik in narisati nekaj skic.

Prvi dan, ko smo prišli tja, smo najprej počakali pred kadrovskim oddelkom, nato pa

smo si ogledali industrijo IMV. Po končanem ogledu smo šli na predavanje, kjer smo spoznali razvoj IMV: kako se je iz zelo majhne industrije razvila v industrijo, ki ima 12 tozdov in skupne službe. Ta industrija je zrastle z delom. Mislim, da nam je bilo to predavanje vsem zelo všeč in tudi koristno, kajti kot bodoči tehniki moramo vsaj nekaj vedeti o njenem razvoju.

Predavanja je bilo kmalu konec in zato smo šli vsak v svoj oddelok, v katerega smo bili določeni. V vsak oddelok nas je šlo od 4 do 9 in celo več. Tu so nas izmenovodje seznanili z delom. To delo nam je bilo potrebno zato, da smo spoznali, kako delajo tamkajšnji delavci. Na delovnem mestu smo spoznali veliko novih strojev, kako se z njimi upravlja in čemu

služijo. Delo v IMV je zelo zanimivo, saj je veliko zanimivih stvari, pa tudi veliko novega smo se naučili.

Ta praksa je bila že zelo dobro organizirana, vendar še ni najbolje, ker smo mi šele tretja generacija, ki se šola v Novem mestu.

Za prvo generacijo pa je bilo to zelo težko. Sprejem na delo je bil zelo dober. Praksa je potrebna tudi zato, da se ne učimo samo teoretsko v šoli, temveč da to tudi malo doživimo in občutimo praktično. S prakso sem kar zadovoljna.

Mislim, da je zadovoljila našim potrebam...

Postal bom avtomehanik...

„Najbrž se je v življenju najtežje odločiti za poklic. Clovek si mora izbrati tak poklic, da ga bo v življenju z veseljem opravljal. Kaj ti pomaga, če si izbereš še tako „dober“ poklic, nimaš pa veselja, da bi ga opravljal.

Velikokrat sem razmišljal, kateri poklic bi bil zame najprimernejši. Že od zgodnje mladosti sem se rad vozil, pa naj bo to s kolesom, z motorjem ali avtom. Rad sem opazoval, kako je kdo popravil avto ali kaj drugega. Čas odločitve se je

vedno bolj bližal. Prišel je tudi osmi razred in treba se je bilo odločiti. Odločil sem se, da postanem avtomehanik.

Spet je bilo treba razmišljati, kje opravljati praktični del. V časopisu Delo sem videl razpis učnih mest. IMV je razpisala precej prostih učnih mest. Ker so tudi avtobusne zveze dobre, sem se odločil za IMV. Že pred koncem šolskega leta sem obiskal kadroviski oddelok, kjer so mi povedali, katere dokumente potrebujem.

Vse je bilo nared, samo učno pogodbo je bilo treba podpisati. O datumu podpisa učne pogodbe sem bil seznanjen takrat, ko sem prinesel zdravniško spričevalo. Podpisnik učne pogodbe je bil oče. Odsla sva na kadroviski oddelok. To je bil zame svečan trenutek. Vedel sem, da imam zagotovljeno učno mesto.

Kmalu zatem je pismonoša prinesel modro kuverto, ki je bila naslovljena name. Takoj sem vedel, da je iz IMV. Kuverto sem odprl. Na listu, ki je bil v njej, je pisalo, da imamo vajenci in starši ogled tovarne. Zbrali smo se pri vratarju kadroviskega oddelka. Vodiči so nas po skupinah odpeljali v tovarno. Pokazali so nam, kje bomo delali. Videli smo proizvodnjo prikolic, avtomobilov in drugih izdelkov. Videli smo velike stroje, stiskalnice. Z zanimanjem sem opazoval vse te velike naprave in delavce, ki delajo ob njih.

Prišel je tudi 1. avgust, pričetek učne dobe. Kar težko je bilo vstati zgodaj zjutraj. Vseeno nisem zamudil avtobusa. Spet smo se zbrali pri vratarju kadroviskega oddelka. Odsli smo v jedilnico. Tam smo dobili zdravstvene izkaznice, dobili pa smo bone za prehrano in karte za avtobus. Dobili smo obvestilo, v kateri tozd bomo delali. Jaz sem prišel v tozd Commerce, delam pa v tozd Tovarna avtomobilov.

Mojstri so nas odpeljali na delovna mesta. Pokazali so nam kako se delo opravlja. Privijal sem akumulatorje. V začetku mi je šlo bolj počasi, ko pa sem se navadil, je bilo delo enostavno. Zdaj ne privijam več akumulatorjev. Delam, kjer je potrebno. Skoraj vsak dan dobim drugo delo. Mislim, da je tako tudi prav. Na večih mestih bom delal, več se bom naučil. Če bo učna doba potekala tako kot doslej, se bom z malo truda veliko naučil...

UNIJA LETOS: POPREČNO PO 6.460 DIN

Poprečni neto osebni dohodek na zaposlenega delavca je našal letos junija v novomeški občini 6.460 din, kar je za 3,2 % v eč kot junija lani oz. za 1,6 % manj kot v maju letos.

Poprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v prvem polletju 1979 je znašal 6.194 n ali za 23,1 % več kot v nskem prvem polletju.

Gospodarstvo v občini je letos junija imelo poprečni neto D na zaposlenega v višini 175 din (22 % več kot lani nija), negospodarstvo pa 184 din (25 % več kot junija ni). V primerjavi z letošnjim ajem je znašal poprečni neto D v gospodarstvu 2 % manj, v gospodarstvu pa 2 % več.

Janez Menart:

LJUBI KRUHEK

*Ko še pleničke sem zlatil,
lepo pri mamici sem pil
in nisem se prav nič boril
za ljubi kruhek.*

*Ko drsal šolske sem klopi,
spoznal sem: mnogo je ljudi
in vsak peha se in poti
za ljubi kruhek.*

*Ko trezno sem v življenje zrl,
sem vse bolj redko z njim se sprl
in marsikaj molče požrl
za ljubi kruhek.*

*Ko sem polagoma starel,
za dom in ženo sem skrbel
in mnogo lumparij počel
za ljubi kruhek.*

*Ko se mi je že zgrbil stas,
mi trebih visel je čez pas
kot jasen in vablji oglas
za ljubi kruhek.*

Na grob je vklesal kamnosek:

*TA, KI TU GNIJE, NI BIL PEK,
A GLEJ, PREŽIVEL JE SVOJ VEK
ZA LJUBI KRUHEK.*

IMV KURIR izdaja delovna organizacija Industrije motoristih vozil Novo mesto – izhaja vsakih 14 dni v 6200 izvodih – Ureja uredniški odbor – Glavni urednik Andrej Dular, odgovorni urednik Simo Gogič – Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška cesta 18/20 – Grafična priprava: ŽP Dolenjski list, Novo mesto; tisk: Knjigotisk Novo mesto.